

LOODUSTEADUSTE JA LOODUSPÄRIMUSE VAHEL

GUSTAV VILBASTE
120. SÜNNIAASTAPÄEVALE
PÜHENDATUD
KONVERENTS
16.–17.09.2005
TARTU–KUUSALU

Korraldajad:
ELUSi Jakob von Uexkülli keskus ja
EKMi Eesti Rahvaluule Arhiiv

*Sie tundeb kõik rohed:
kriismarjad, kraasmarjad,
muorijuured, muttervergid,
piedersellid, pippermarjad,
saksa sirgejed sibulad.*

Kuusalu

Konverentsi toetab Eesti Kultuurkapital.

Teesid toimetanud Mall Hiimäe, küljendanud Pille Niin.

REEDE 16. SEPTEMBER
Eesti Kirjandusmuuseumi saal

- 10.30 Avasõnad
- 10.45 **Mall Hiimäe**
Endis-eesti elu-olu aspekt G. Vilbaste väärtushinnangutes
- 11.15 **Toomas Kukk**
Tubli amatöör on etem kui kutseline botaanik
- 11.45 **Renata Sõukand** Eesti rahvameditsiini ravimtaimed
G. Vilbaste “Eesti taimenimetuste” valgusel
- 12.15 **Mari-Ann Remmel** tutvustab näitust “Gustav Vilbaste 120”
- 12.30 lõunapaus
- 13.30 **Kalevi Kull**
Vilbaste ja Piiper, ehk kust on eesti bioloogia pärit
- 14.00 **Kadri Tüür**
“Loodusevaatleja” looduskirjanduse hääletoruna
- 14.30 kohvipaus
- 14.45 **Janika Oras**
G. Vilbaste ja K. Viljaku rahvaluulekogumismatkad
- 15.15 **Rein Einasto** Gustav Vilbaste – Lasnamäe ehituspaestu
murdmiskihtide rahvapäraste nimede jäädvustaja
- 15.45 **Hele Vilbaste** Mälupilte

LAUPÄEV 17. SEPTEMBER
Kuusalu rahvamaja

- 8.15 buss Tartust (Vanemuise alumine parkla) Kuusalusse
- 11.00 **Mikk Sarv, Kristel Vilbaste** Kodumaal rännates
- 11.30 **Andres Tõnisson**
Gustav Vilbaste ja Eesti looduskaitse algusaastad
- 12.00 **Melika Kindel** Kohapärimus ja huvirändajad
- 12.45 küünla asetamine G. Vilbaste kalmule Kuusalu kalmistul
- 13.15 lõuna
- 14.00 retk Juminda poolsaarel, juhib **Jaan Masing**
- 18.00 Vilbaste kogutud rahvalaulude laulmine
Mikk Sarve juhatusel Tapurla kiigeplatsil

ENDIS-EESTI ELU-OLU ASPEKT G. VILBASTE VÄÄRTUSHINNANGUTES

MALL HIEMÄE

Määratlus *endis-eesti elu-olu* on pärit Eesti Rahvaluule Arhiivi rajajalt ning esimeselt juhatajalt (1927–1943) Oskar Looritsalt, kes oma üleskutses “Elupiltide maalimisest” (1939) juhtis rahvaluulekogujate tähelepanu pärimusliku vaimse kultuuri tahkudele, mida geograafilis-ajaloolise koolkonna uurimismetodile orienteeritud kogumistöös žanritüpoloogilisel alusel polnud seni vajalikul viisil ja määral fikseeritud. Praegusajal, mil folkloristika on lähenenud etnoloogiale, mitmetest teadusaladest on välja kasvanud inimese ja muu looduse minevikulise suhte ning ökoloogilise tasakaalu problemaatikat käsitlevad teadussuunad, osutub ka teave endis-eesti elu-olust uurimisallikana püsivalt aktuaalseks.

Gustav Vilbaste alustas rahvapärimuse kogumist 1902. aastal. Intensiivne tegelus murdesõnade, kohanimede, isiku- ja kohajuttude, etnograafilise ainekogu, eriti aga rahvalaulude kirjanemise koostöös Eesti Üliõpilaste Seltsi, Eesti Kirjanduse Seltsi, Eesti Rahva Muuseumi jt institutsioonidega kestis Harjumaa-perioodi lõpuni 1916. a. Kõige kestvam on olnud töö rahvapäraste taimenimetuste kogumisel. 1950. aastatel intensiivistus kogumistöö pea kõigis senistes valdkondades uuesti.

Nii Vilbaste varasema eluperioodi päevikud, tema hinnangulised tagasivaated tehtule, kui ka komplekteeritud materjalikõited annavad tunnistust sellest, et tema loomuomane eneseteostusvajadus realiseerus kõige tulemuslikumalt just mitmekülgse kogumistöös, mida ta ka ise on väärtustanud kui oma elutöö kõige olulisemat osa.

TUBLI AMATÖÖR ON ETEM KUI KUTSELINE BOTAANIK

TOOMAS KUKK

Eesti kõigi aegade tuntumaid botaanikuid Gustav Vilbaste töötas tegelikult botaanikuna üsna lühikest aega, vaid Eesti loodusmuuseumi botaanikaosakonna juhatajana. Suurema osa elust töötas ta õpetajana, ajakirjanikuna või looduskaitse-inspektorina. Alustades botaanikaga tegelemist amatöörina, asjaarmastajana, sai temast juba 1920. aastate keskpaigaks üks tunnustatumaid Eesti taimestiku uurijaid. Tema põhiteeneteks jäävad esimeste eestikeelsete taimemäärajate ja ajakirja Loodusevaatleja avaldamise kaudu paljude asjaarmastajate kaasamine Eesti taimestiku uurimisele, etnobotaaniline ja floristiline tegevus.

Kuigi rahvaluulet ja vanavara oli enne Vilbaste kogutud juba aastakümneid, sai temast meie etnobotaanika rajaja, kellel õnnestus ilmselt viimasel hetkel talletada suur osa hävivast rahvapärимusest nii taimede kasutamise kui ka rahvapäraste taimenimetuste kohta.

Vilbaste põhiline panus taimeteadusse seisneb Eesti ala floristilises uurimises: siiani kasutame tema herbaariumi (rohkem kui 11 000 herbaarlehte), taimede leiukohtade kartoteeki ja välimärkmeid taimestiku muutuste hindamisel. Rohked artiklid haruldasemate või huvitavate taimeliikide leidudest ning piirkondlikud taimestiku ülevaated on avaldatuna saanud kättesaadavaks paljudele hilisematele uurijatele ning ühtlasi ka innustusks asjahuvilistele.

Kokkuvõttes võib öelda, et kuigi Vilbaste on otseselt botaanikuna töötanud lühikest aega, on ta olnud siiski meie professionaalsemaid botaanikuid, kelle töö tulemustele tuginevad hilisemad botaanikutepõlvkonnad. Eriti kui määratleda professionaali kui isikut, kes erinevalt amatöörist teab, mida ja mille jaoks ta teeb.

EESTI RAHVAMEDITSIIINI RAVIMTAIMED G. VILBASTE “EESTI TAIMENIMETUSTE” VALGUSEL

RENATA SÕUKAND

Tänapäeva meditsiinipraktikas lähenetakse ravimtaimele peamiselt selles sisalduvate toimeainete alusel, mis tähendab, et taim on teada liigi täpsusega. Seda tõsiasi püüti silmas pidada ka eesti rahvameditsiini taimeravi andmebaasi HERBA koostamisel. Nii muutusidki esimese hooga kõik “maavitsad” “harilikeks maavitsadeks”, “arnikad” “seanuppudeks” ja “naistepunad” “harilikeks naistepunadeks”. Kuid Gustav Vilbaste raamat seab sügavalt kahtluse alla sellise lähenemise võimalikkuse.

Isegi kui võtta arvesse vaid levinumad nimevariatsioonid, jääb ikkagi suurem osa “populaarseid” ravimtaimenimesid jagama oma au ja hiilgust mitme füüsilise liigi vahel, kusjuures liikide varieeruvus on seda suurem, mida rohkem on nimi seotud konkreetse haigusega (nt arvestatavaid jooksvarohtusid on 8, arnikaid aga 4).

Ettekandes püüab autor, toetudes “Eesti taimenimetustele”, vaadelda rahvameditsiini seisukohalt oluliste nimede omistamist konkreetsetele liikidele ning hinnata sellise lähenemismeetodi eeliseid ja kitsaskohti.

VILBASTE JA PIIPER, EHK KUST ON EESTI BIOLOOGIA PÄRIT

KALEVI KULL

Johannes Piiper (1882–1973) ja Gustav Vilbaste (1885–1967) on ühe ajajärgu mehed, eakaaslased, kes tegutsesid ajal, mil eesti bioloogia nii kohaliku looduse kirjelduskeele kui eluteadusliku eestikeelse terminoloogia osas välja kujunes. Selles eestikeelse ja Eesti loodust tundva bioloogia väljakujundamises on Piiperil ja Vilbastel palju sarnast — mida esimene tegi zooloogina, tegi teine botaanikuna.

J. Piiper kirjutas esimesed eestikeelsed süstemaatilised sissejuhatused üldbioloogiasse ja zooloogiasse, mille kaudu omakeelne terminoloogia kujunes (selle korrastamisel oli suur osa muidugi ka H. Riikojal, J. Aulil jt). G. Vilbaste töö maakeelsete taimenimetuste kogumisel ja eestikeelsete taimemäärajate kirjutamisel pani aluse botaanilisele omakeelele (selle arendamisel on osa muidugi ka T. Lippmaal, A. Vagal jt).

Kõrvutatav on ka Piiperi töö looduskirjelduste keele arendamisel (“Pilte ja hääli kodumaa loodusest”) ning Vilbaste koduloo ehk kodulooduskultuuri alane töö (“Loodusevaatleja”).

Üritan väita, et nende kahe mehe panus eesti bioloogia kujunemises 20. sajandi esimesel poolel oli peamine ja keskne.

“LOODUSEVAATLEJA” LOODUSKIRJANDUSE HÄÄLETORUNA

KADRI TÜÜR

Jälgides eesti looduskirjanduse esindatust perioodikas võib täheldada, et üldiselt leiavad selle jaoks oma veergudel ruumi just loodusteadusliku suunitlusega väljaanded; looduskirjandus või selle kajastamine kirjandusajakirjas on sootuks harvem nähtus. Gustav Vilbaste poolt asutatud ajakirjal “Loodusevaatleja” (1930–1939) on olnud oluline roll ilukirjandusliku kallakuga looduslugude laiema publiku ette toomisel, seda nii looduskirjanduslikke palasid avaldades kui raamatutena ilmunuid arvustades.

Põgus ülevaade “Loodusevaatlejas” avaldatud tekstidest, mis liigituvad algupärase loodus- või matkakirjanduse hulka, võimaldab kaardistada nii lugude autorkonda kui kirjutiste geograafilist katvust. Lähemalt tuleb vaatluse alla ajakirja rubriik “Arvustusi ja referaate”, kus nii Vilbaste ise kui ka teised ajakirja kaastöölised on tutvustanud mitmeid looduskirjanduse hulka kuuluvaid teoseid.

“Loodusevaatleja” sisu lähem uurimine võimaldab paremini tundma õppida eesti looduskirjanduse kujunemislugu, kuid heidab valgust ka seda mõjutanud olulisematele teostele väljastpoolt eesti kultuuriruumi.

G. VILBASTE JA K. VILJAKU RAHVALUULEKOGUMISMATKAD

JANIKA ORAS

*Ning ega praegugi ole veel rannakiülad
mulle jäänud päris võõraks. Vahel kisub
sinna nagu vägisi.*

Mälestusi Mai Kravtsovist,
10.12.1961

Gustav Vilbaste ja Karl Viljaku ühine kogumistöö (1911–1913) on seotud Eesti Üliõpilaste Seltsi rahvaviiside kogumise aktsiooniga, mille algatajaks ja juhiks oli Oskar Kallas. Aktsioon oli J. Hurda algatatud kogumistöö laienduseks seni väga napilt jäädvustatud viiside osas, kogujate üks programmilisi eesmärke oli allikate leidmine rahvuslikule kunstmuusikale.

Nii Vilbaste kui Viljak olid enne ühiseid retki iseseisvalt kogunud ja kogutud pärimust Oskar Kallasele saatnud. Gustav Vilbaste 1910. a rännakutel selgus Kolga ranna laulurikkus. Järgmisel aastal saatis Kallas Vilbastele viisikirjutajaks kaasa Karl Viljaku (1887–1917, pärit Audrust, vallakooliõpetaja, seejärel Tartu Grivingi muusikakooli oreliõpilane ja H. Treffneri gümnaasiumi matemaatika- ja laulmisõpetaja). Mehed sobisid hästi, täiendades teineteist nii toises kui inimlikus plaanis. Nende ühise töö tulemust – 2305 rahvalauluteksti, 449 viisi, lisaks muude pärimusliikide kirjanekuid, milles pärimustekstidele on lisatud väga rikkalikult esituskonteksti avavaid kommentaare – on Herbert Tampere pidanud EÜSi kogumistöö tippsaavutuseks.

Näib, et Gustav Vilbaste suur huvi nii randlaste keele kui pärimuse vastu on seotud Vilbaste “kakskeelse” koduga ja omalaadse kaksikidentiteediga, mis kajastub mitmel viisil tema kogumisaegsetes kirjatöodes ja mälestustes. Rannarahvast ja eriti oma kõige olulisemast kohalikust konsultandist Mai Kravtsovist kirjutatu näib kohati viitavat Vilbaste kui oma kogukonna esindaja positsioonile.

GUSTAV VILBASTE – LASNAMÄE EHITUSPAESTU MURDMISKIHTIDE RAHVAPÄRASTE NIMEDE JÄÄDVUSTAJA

REIN EINASTO

Vanades paemurdudes Lasnamäel on aastasadu kihilist paasi murtud. Murrutõelised on aegade jooksul murdmistöö käigus iga kihi omadusi ja kasutusvõimalusi detailideni tundma õppinud ja igale kihile tema paksuse, mõne eripära või seiga alusel iseloomuliku nime andnud (vt joonis), mida kihtide identifitseerimisel läbi aegade kasutati (hea näide rahvapärasest geoloogiast). Pae murdmise lõpetamisega 1960. aastate keskel industriaalsete ehitusmeetodite kasutuselevõtu survele vajus unustusse ka vana-de kihinimede süsteem, kuna vanad teadjad paameistrid läksid manala-teed.

Kui poleks olnud Gustav Vilbastet, kes võttis vaevaks fikseerida kõik 58 Lõunamurrus paljanduvat kihti koos igäihe kasutusala kirjeldu-sega (Vilbaste 1954), ei oleks kolmkümmend neli aastat hiljem (1988) käesolevate ridade autoril olnud võimalust Laagna teesüvendi värskes paeseinas neid määranguid taastada ja kihte taaskasutusele võtta (Einasto 2000, 2002), ehkki kihinimed ise on esmakordselt trükkis avaldatud tabelina vahetult pärast sõda (Jürgenson, Möls 1946). G. Vilbaste nimetatud käsi-kirjaline töö väärriks avaldamist mõnes teadusajaloo väljaandes, näiteks võiks taaselustada vist ELUS-i väljaandena tsaariajal ilmunud “Loodus-teaduste Arhiiv”.

Kirjandus:

Einasto, Rein. Lasnamäe ehikuslubjakivi eripäradest. Keskkonnatehnika (2000) nr 2, lk 43–45: joon.; fotod – (Ehituspaas läbi aegade; 2).

Einasto, Rein. Lasnamäe ehituspaekivi ajaloolised murdmiskihid Tallinna ümbruses. Tallinna Tehnikakõrgkooli Toimetised (2002) nr 1, lk 56–69: joon.

Jürgenson, L., Möls, E. 1946. Mineraalsetest ehitusmaterjalidest Eesti NSV-s. Tallinn, 135 lk.

Vilbaste, G. 1954. Paetööstus Tallinna kivimurdudes ja jooni rahvapärasest

Joonis. Lasnamäe ehituspaestiku murdmiskihid Laagna teesüvendis vana Lõunamurru kohal.

Lade	Kihistu	Kihistik	Laakmis kord	Kihi number	Kihi nimi	Kihi paksus cm	Mini- taskestide piirid	Meso- taskestide piir
L A S N A M Ä E	KÕRGEKALDA	Pärtioru	I	1	Nutu	15		
				2	Hakantkirju	15		
			II	3	Topeltkirju	17		
				4	Kollane lõug	15		
				5	Ratsatäkk	12,5		
				6	Papa	7		
				7	Mamma	15		
				8	Mapa	14		
				9	Tõusandus	23		
		Koljala	III	10	Karvakord	7		
				11	Reimukord	18		
				12	Seitsmetolline	18		
			13	Laksupealne	15			
			14	Laksu	24-25			
			15	Nahakord I	6-9			
	VÄO	Kostivere	IV	16	Tulikord	14-16		
				17	Nahakord II	12		
				18	Mädakord nahk			
				19	Nõtku	10		
				20	Rabandus	11-12		
				21	Lõhkumme	15		
			V	22	Paks hall	27		
				23	Kirjukord	17-19		
				24	Trepp	20-22		
				25	Viiene	16-19		
				26	Neljane	9-10		
			VI	27	Pealne nahakord (a)	3-5		
				28	Tige seitsmine	17-18		
				29	Alumine nahakord	4		
				30	Pealne muldvalge	30		
				31	Alumine muldvalge	20		
			VII	32	Kassikord	30-31		
				33	Lutt	20-21		
				34	Laksu punane	18-20		
				35	Kirju kärn	21-22		
			VIII	36	Treppkalk	20		
				37	Saukord	22		
				38	Hall arassin	9		
				39	Valge arassin	9		
				40	Nahakord	10-12		
				41	Tulikord	12		
				42	Poriarassin	9		
	IX	43	Poriarassina ahne	15				
		44	Ristkord	10-11				
		45	Nahakord	6-7				
		46	Raudsüda	20-21				
		47	Kime tolline	17-18				
		48	Setsmetolline	20				
	X	49	Viiene	11-13				
		50	Neljane	9-10				
	XI	51	Pealne põhjavalge	17-19				
		52	Alumine põhjavalge	17-18				
		53	Põhjatrep	11-12				
	XII	54	Pealne põhjapunane	22				
		55	Alumine põhjapunane	16-17				
		56	Pukisarv	22				

KODUMAAL RÄNNATES

80 aastat hiljem, taasavastamisrännud Eesti kaunitesse looduspaikadesse

KRISTEL VILBASTE
MIKK SARV

80 aastat tagasi kutsus looduskaitseja ja -ajakirjanik Gustav Vilbaste üles avastama Eestimaad, läbi käima Virumaa ja Tartumaa salapärased paigad, purjetama Põhja-Eesti saartele. Oma rännud pani ta kirja, peagi ilmus “Kodumaal rännates I–III”.

Vilbaste kirjutas: “Käesolev raamat tahab edendada kodutundmist, püüab näidata seda, mis kodumaal rännates näha ilusat ja tähelepanemiseväärilist. Üksikuid kohte vaadeldakse lähemalt, tuuakse tema silmapaistev tähtsus. Paremaks arusaamiseks on püütud pakkuda ülesvõtteid tähelepanevatest kohtadest, sest vähegi kordaläinud pilt, joonis täiendab tihti seda, mis muidu jääks tumedaks kirjelduses.” Nii kirjutas Gustav Vilbaste oma kolmeosalist Eesti reisilugude sarja “Kodumaal rännates” 1923. aasta veebruaris teele saates. Rännuraamatuid sai kokku kolm, igaühes tosinkond vaatamisväärset paika üksipulgi lahti kirjutatud ja piltidega illustreeritud.

Gustav Wilberg. 1923. Kodumaal rännates I. Kirjastus
“Rahvaülikool”, Tallinn. 92 lk.

Gustav Vilberg. 1923. Kodumaal rännates II. Tallinna Eesti Kirjastus-
Ühisus. 63 lk.

Gustav Vilberg. 1924. Kodumaal rännates III. Tallinna Eesti
Kirjastus-Ühisus. 87 lk.

“Kodumaal rännates I–III” oli 1935. aastal väljavalitud 100 parima Eesti raamatu hulgas.

Rännud:

1923

Virumaa paekaldal: Vaivara – Sillamäe – Valaste – Toila.

Avinurme

Peipsi looderannik: Kaarepere – Lohusuu

Tartu – Piirisaar

Pedaspea – Järvelja

Taevaskojad

Endla järv ja selle ümbrus: Kärde rahumajake

Neeruti mäed – Kadrina – Neeruti järved

Haapsalu ümbruses: Haapsalu – Noarootsi – Salajõgi

1924

Saared:

Suur Malusi – Vahekari – Väike Malusi

Rammusaar – Keri saar

Prangli saar

Aksi saar – Kaberneeme

Aruküla koobastik Tartu lähedal

Paldiski – Tallinn – Hundikuristik – Paldiski

Pankerordi – Leetse

Jägala joa

Kostivere

2004. aasta kevadel alustasid Gustav Vilbaste lapselapsed Kristel ja Enn Vilbaste rännakuid samadesse paikadesse, et vaadata, kuidas on Eesti elu 80 aasta jooksul muutunud. Üheskoos 2004. aasta kevadel tehtud rännakust Kaareperest Lohusuisse sündis saade ETV saatesarjas Osoon. 2004. aasta suvel tehtud rännakutest on Mikk Sarv ja Kristel Vilbaste kirjutanud Maalehes 7-osalises järjeloos “Kodumaal rännates”.

Konverentsil räägitakse viimaste retkede põnevamatest tahkudest ja kutsutakse üles jätkama Gustav Vilbaste algatust.

GUSTAV VILBASTE JA EESTI LOODUSKAITSE ALGUSAASTAD

ANDRES TÕNISSON

Looduskaitse seaduse vastuvõtmisele 1935. a eelnes paljude inimeste aastaid väldanud sihipärane püüdlamine. Gustav Vilbaste tegevus looduskaitse valdkonnas oli sellise kaaluga, et seadusega loodud riikliku looduskaitse inspektori ametikohale teisi sama väarikaid kandidaate polnud, ehkki uuele ametipostile kandideeris 22 inimest. “Loodusevaatleja” väljaandmine, ülevaateraamatu “Eesti loodusmälestusmärke” (1931) koostamine, arvukad üksikuurimused, järjepidev looduse populariseerimine – kõik see tõestas Vilbaste pädevust valdkonnas, kus puutuvad kokku teaduslikud, poliitilised, emotsionaalsed ja praktilis-korralduslikud küsimused.

Viie aasta jooksul, alates seaduse vastuvõtmisest, kandis Vilbaste põhilist raskust looduskaitse elluviimisel. See avaldus maa-alade ja objektide kaitse alla võtmise korraldamises, usaldusmeestega suhtlemises, ajakirjade toimetamises, uuringute ja ekspertise koostamises. Ei katkenud ka teaduslik uurimistöö botaanika valdkonnas, seda eriti kaitsealustel maa-aladel.

1941. a veebruariks oli Looduskaitseregistrisse kantud kokku 549 nimetust, sh 2 allikat, 26 taimeliiki, 47 maa-ala, 236 tähelepanuväärset puud, 238 rändrahu. Töötades alguses üksinda (hiljem lisandus ka asjaajaja), juhendas Vilbaste ligi 600-liikmelist usaldusmeeste võrgustikku, kelle abiga koondati kokku andmestik pähklipuude, jugapuu, luuderohu, allikate, valge-toonekure pesapaikade koha. Teatud lihtsustusega võib öelda, et Gustav Vilbaste suutis praktiliselt üksi jõuda tulemuseni, mis on võrreldav meie riikliku ja ühiskondliku looduskaitse saavutustega 30 aastat hiljem.

KOHAPÄRIMUS JA HUVIRÄNDAJAD

MELIKA KINDEL

Vaadeldes turismi arengut Eestis võib tõdeda, et esimese Eesti Vabariigi päevil saab puhkehetkedel rändamine ja matkamine kodumaa paikadega tutvumise eesmärgil kõigile kodanikele lausa soovituslikuks. Gustav Vilbaste nendib oma “Kodumaal rännates” esimese osa sissejuhatuses: “Kodutundmaõppimine peaks meil kasvama, suuremat hoogu võtma, et meie võiksime tõsiselt armastada seda kena nurgakest, mida hüütakse Eestiks.”

Tolleaegsest turismikirjandusest tõuseb esile kaks aspekti – esiteks looduse ilu, esteetilise naudingu otsimine ning teisalt rändamine kui igakülgete teadmiste (looduslooliste, olustikuliste, kultuuriliste jne) omandamine ning silmaringi laiendamine. Neil asjaoludel on 1920. aastatel peetud kohaseks tõlkida *turisti* mõistet eesti keelde mitte lõburändajana vaid huvirändajana. Leian, et huvirändaja mõiste sobib hästi kaasaegse loodusturismi konteksti, miks mitte ka päranditurismi.

Oma ettekandes vaatlen kaasaegset turismisituatsiooni, keskendudes eelkõige paikliku suulise pärandi – kohajuttude – kasutusele turismiekskursioonil.